

Metsäluonnon monimuotoisuus on tärkeää jäsenillemme

Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri teki joulukuussa 2023 kyselyn luonnonsuojeluliiton jäsenille alueellaan. Huoli metsäluonnon monimuotoisuuden säilymisestä niin taajamien lähimetsissä kuin talousmetsissä käy ilmi vastauksista. Ilahduttavaa oli, että jäsenistössä on metsänomistajia, joilla on halukkuutta suojella ja käyttää metsiä niiden luontoarvot sekä hiilen sidonta ja varastointi huomioiden. Metsien suojeluvaihtoehdot olivat kyselyyn vastanneiden metsänomistajien tiedossa, metsien sertifiointitilanne ja talousmetsien monimuotoisuutta lisäävät neuvontamateriaalit eivät niinkään. Metsänhoitopalveluja ostaneista metsänomistajista luontoarvoja lisääviä metsänhoitoratkaisuja oli esitetty 40 prosentille ja jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta 28 prosentille. Tietoa ja palveluiden kehittämistä toivotaan ja tarvitaan, jotta ihmisten tahto tukea metsäluonnon monimuotoisuutta toteutuu.

Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri halusi kuulla jäsentensä näkemyksiä metsien ja metsähoidon tilasta ja metsänomistajien saamista palveluista metsänhoidossa. Lähetimme metsäkyselyn 1162 jäsenelle sähköpostin kautta joulukuussa 2023. Kyselyyn saimme kaikkiaan ilahduttavat 215 vastausta. Vastausprosentti oli siten 18,5.

Vastaajista suurin osa, 134 henkilöä (63 %), ei omistanut itse metsää. Noin puolet vastauksista tuli jäsenmäärältään suurimmasta kunnasta eli Jyväskylästä. Seuraavaksi eniten vastauksia, 19%, tuli Jämsän, Keuruun ja Äänekosken kaupungeista. Muista Keski-Suomen kunnista vastauksia saatiin 57 kappaletta, eli 30 %.

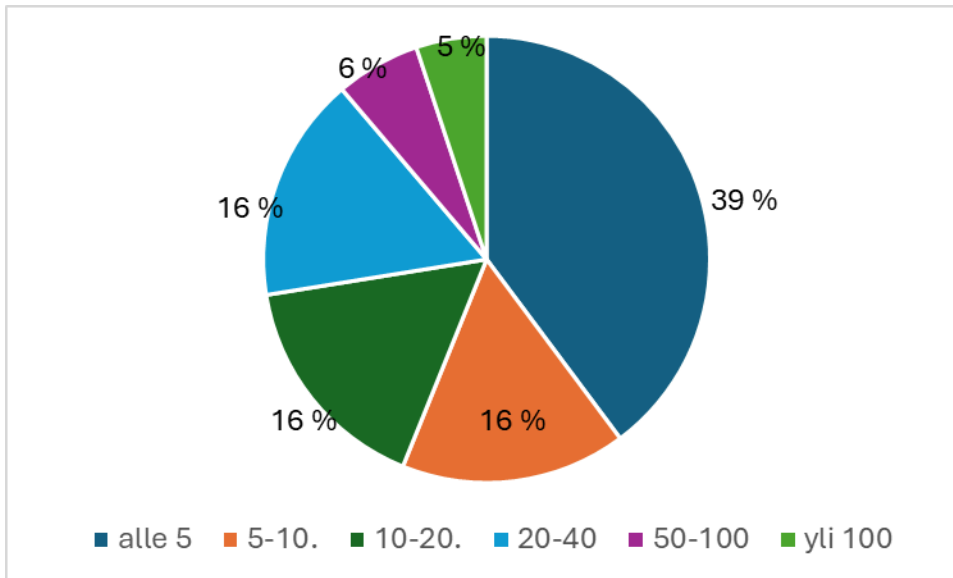
Positiivinen yllätys oli, että 80 % kyselyn vastaajista koki, että 10 kilometrin säteellä asuinpaikasta on monimuotoista vanhaa metsää, jossa on eri-ikäistä ja -lajista puustoa sekä lahoppua. 15 % mielestä vanhoja metsiä ei ollut ja 5 % ei tiennyt tai oli epävarma asiasta.

Vapaamuotoisia terveisiä Suomen luonnonsuojeluliitolle kirjoitti 82 henkilöä. Vapaamuotoisissa terveisissä nousivat tärkeimpinä asioina esiin vanhojen metsien suojele ja huoli luonnon monimuotoisuudesta paikkakunnasta ja metsänomistajuudesta riippumatta. Moni kokee nykyiset hakkuumäärät liian korkeiksi ja metsänhoitomenetelmät liian järeiksi niin talous- kuin taajamien lähi- ja virkistysmetsissä.

Luonnonsuojeluliitto saa kiitosta tekemästään työstä, jonka toivotaan jatkuvan vieläkin aktiivisempänä. Vastaajista yli puolet toivoi saavansa jatkossa metsäaiheista sähköpostia piiriltä.

Metsänomistajien vastaukset

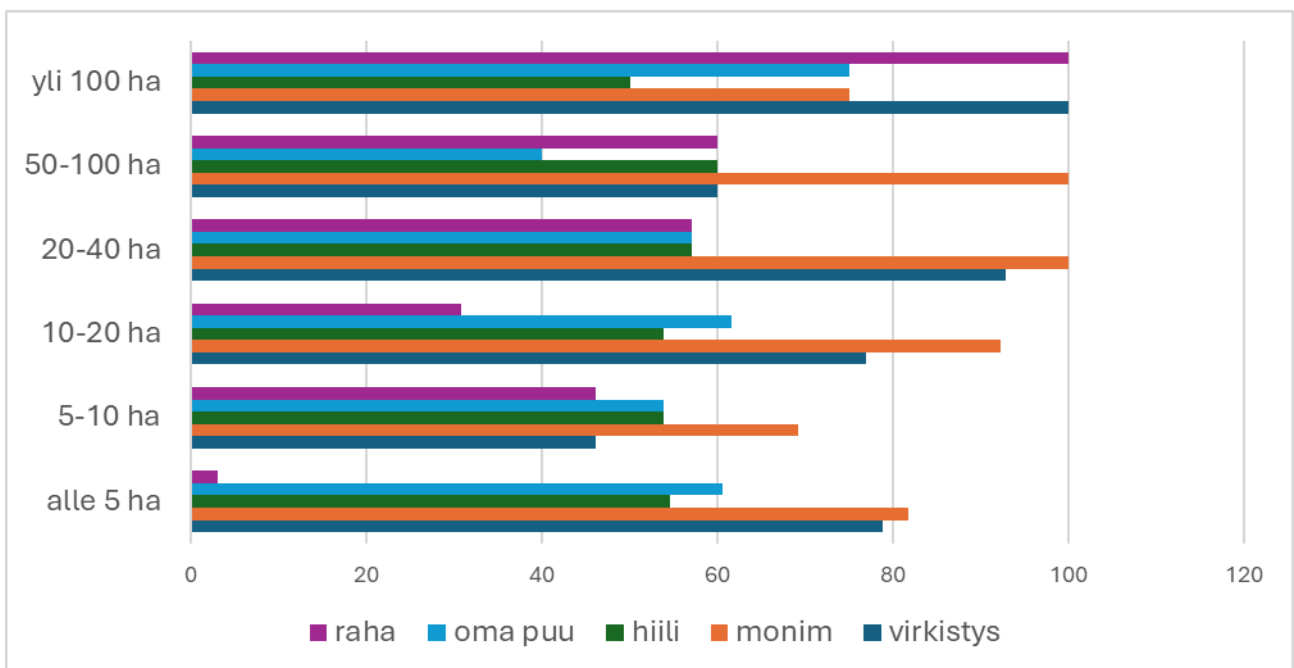
Kyselyymme vastasi 86 metsänomistajaa, joista 67 % asui Jyväskylän ulkopuolella. Suurin metsänomistajien ryhmä (39 %) oli alle 5 hehtaaria omistavat henkilöt (kuva 1). Seuraavissa metsäpinta-alan mukaan jaotelluissa ryhmissä oli kussakin oli 13 vastaajaa (kuva 1). Yli 50 hehtaaria metsää omistavien osuus vastaajista oli 11 % (kuva 1). Metsänomistajista suurin osa, 63 %, asui samalla paikkakunnalla, jolla heidän omistamansa metsä sijaitsi.

Kuva 1. Metsänomistajien jakautuminen omistamansa metsän pinta-alan (hehtaaria) mukaan.

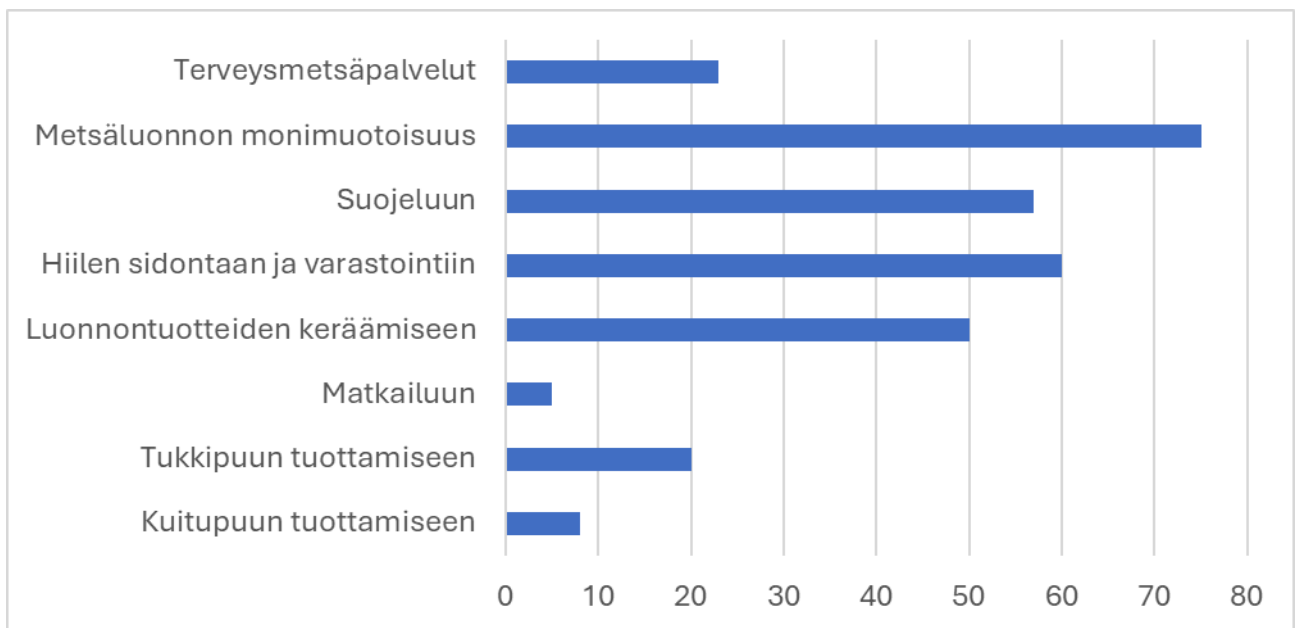
Metsänomistajien tavoitteet ja toiveet metsäomaisuuden käyttöön

Metsänomistajien tavoite oli käyttää metsäänsä metsäomaisuuden suuruudesta riippumatta luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja virkistyskäyttöön (mm. marjastus, sienestys, metsästys) sekä monilla myös oman poltto- ja rakennuspuun tuottamiseen (kuva 2). Metsän käyttö hiilinieluna ja -varastona oli tavoitteena noin puolella vastaajista, metsäomaisuuden koosta riippumatta. Metsästä saatava rahallinen tuotto oli tavoitteena enemmän metsää omistavilla, mutta tuotto halutaan saada kestävästi luonnon monimuotoisuus huomioiden. Viiden hehtaarin metsäomaisuutta ei rahasampona pidetty.

Kuva 2. Metsänomistajien tavoitteet metsäomaisuuden pinta-alan mukaan, prosenttiosuudet vastauksista: rahallinen tuotto (raha), puutavaran tuottaminen omaan käyttöön (poltto-, ja rakennuspuut), (oma puu), metsän hiilinielut ja -varastot (hiili), luonnon monimuotoisuus (monim) ja virkistyskäyttö ja harrastaminen (marjastus, sienestys, metsästys ym.), (virkistys).

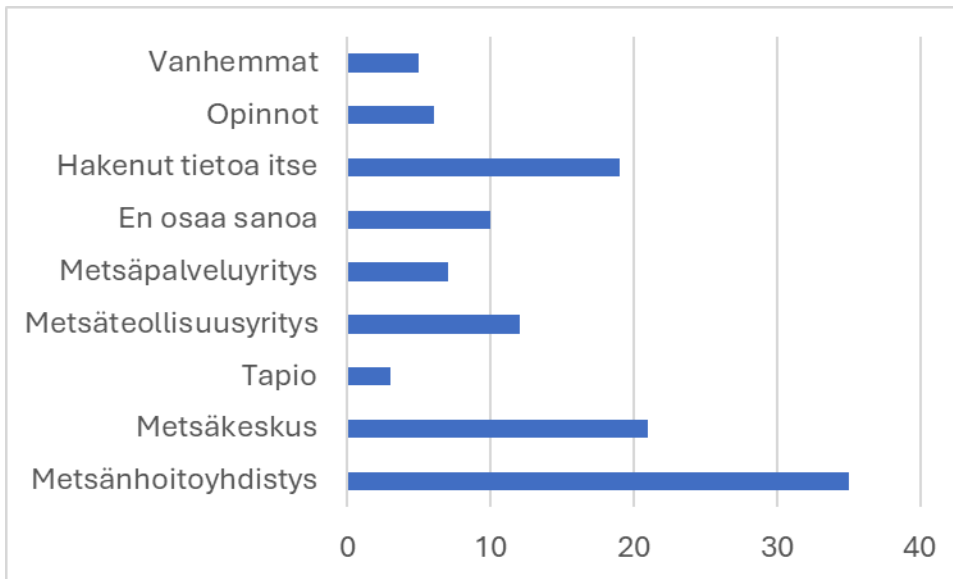
Ei ole siis yllätys, että metsänomistajat mielellään käyttäisivät metsiään rahallista korvausta vastaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen ja lisäämiseen, hiilensidontaan ja -varastointiin sekä suojeluun (kuva 3). Moni toivoi saavansa rahallista tuottoa myös luonnontuotteiden keräämisestä omista metsistään, jokaisenoikeudet toki huomioiden. Terveysmetsäpalveluiden tuottamiseen metsänomistajilla on myös halukkuutta, eniten alle 5 ha omistavilla. Matkailu omilla mailla ei metsänomistajista kovin monia innostanut. Puuraaka-aineen eli tukki- ja kuitupuun tuottaminen kiinnosti enemmän isoimpia metsänomistajia.

Kuva 3. Kaikkien metsänomistajien vastausten lukumäärät kysymykseen: ”Mihin haluaisit metsiäsi käyttää rahallista korvausta vastaan?”

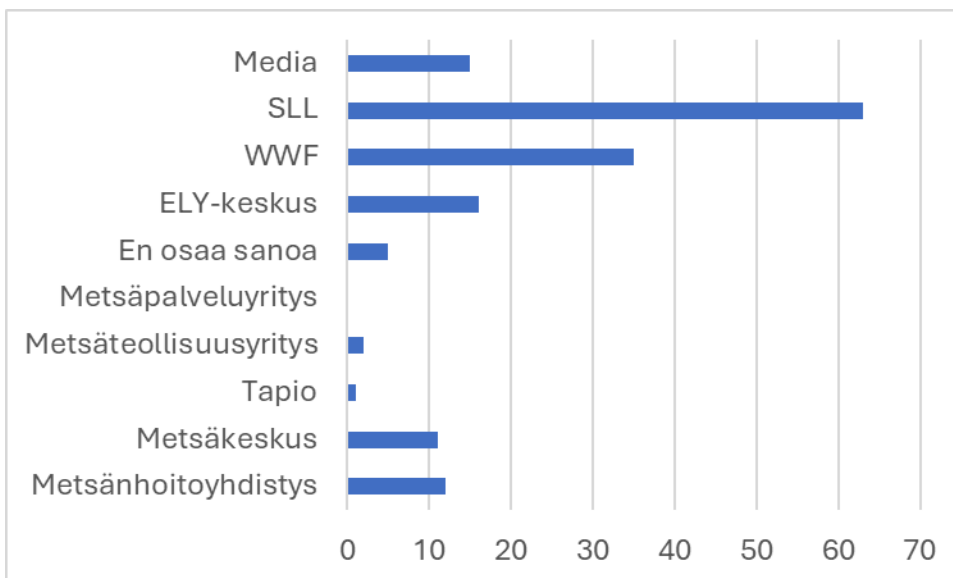
Mistä tietoa metsänhoitoon ja suojeluun

Metsänhoitoon liittyvää tietoa useimmat metsänomistajat olivat saaneet metsänhoitoyhdistyksiltä (kuva 4), joista olivat hankkineet metsänhoitopalveluita. Metsäkeskus mainittiin myös tiedonlähteenä ja useat metsänomistajat olivat lisäksi etsineet tietoa omatoimisesti eri medioiden kautta (kuva 4). Muutamat metsänomistajat olivat saaneet neuvontaa myös yrityksiltä.

Kuva 4. Metsänomistajien vastausten lukumäärä kysymykseen: ”Mistä olet saanut metsänhoitoon liittyvää tietoa?”

Metsien suojelusta tärkeimmiksi tiedonlähteiksi nousivat Suomen luonnonsuojeluliitto omille jäsenilleen ja myös WWF (kuva 5). Muita tiedonlähteitä olivat ELY-keskus, media, metsänhoitoyhdistykset ja Metsäkeskus (kuva 5).

Kuva 5. Vastausten lukumäärä kysymykseen: ”Mistä olet saanut tietoa metsien suojelusta?”

Metsien suojeluvaihtoehtoista parhaiten oli tunnettu Luonnonperintösäätiö, METSO-ohjelma ja suojelu omalla päätöksellä. Nämä vaihtoehdot tiesi kaksi kolmasosaa vastaajista. Suomen luonnonsuojeluliiton testamenttilahjoitus oli tuttu yli puolelle vastaajista. Heikommin tunnetut, Päijänteen luonnonperintösäätiön ja Metsäkeskuksen määräaikaisen suojelun, tiesi reilut 30 % vastaajista.

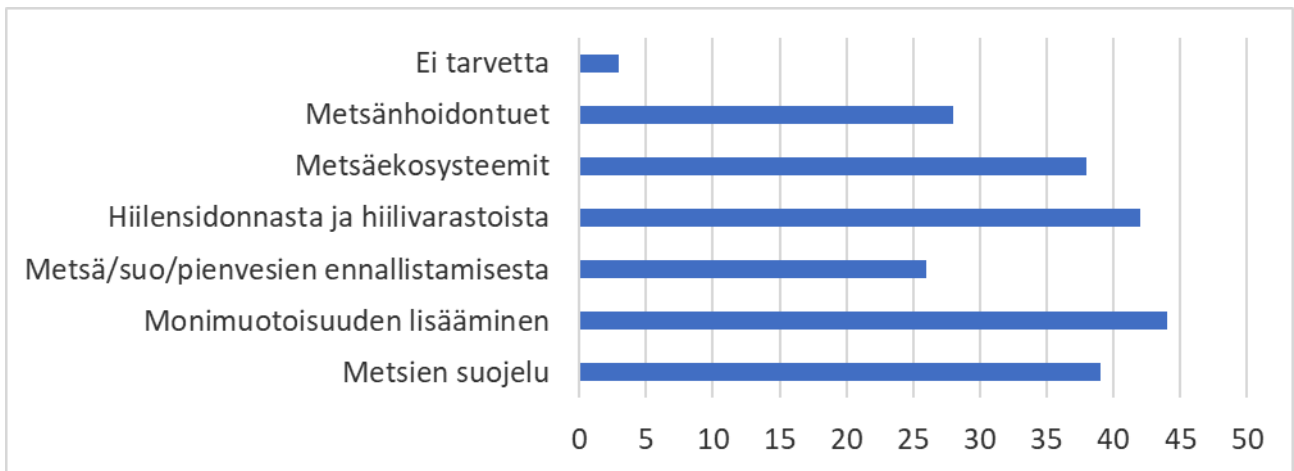
Monimuotoisuuden lisäämiseksi talousmetsissä on laadittu ohjeistuksia, jotka olivat huonosti tunnettuja. Suomen Riistakeskuksen ja Tapion tekemä Riistametsänhoito-ohjeistuksen tiesi 14 vastaajaa.

Metsäkeskuksen Monimetsä-materiaalista tiesi 9 vastaajaa ja saman verran tiesi WWF:n ja Tapion tekemästä ”Hoitotahto metsieni monimuotoisuuden lisäämiseksi” -materiaalista.

Metsän sertifiointi ei ollut kovin tuttua metsänomistajille. Metsänomistajista 16 tiesi, ettei metsää oltu sertifioitu ja saman verran tiesi metsän olevan PEFC-sertifikaatissa. Kuudella metsänomistajalla metsää oli FSC -sertifikaatissa.

Monipuolisesti lisää tietoa metsänomistajille

Monella metsänomistajalla oli tarvetta saada enemmän tietoa monimuotoisuuden lisäämisestä talousmetsissä sekä hiilensidonnasta ja varastoinnista metsiin (kuva 6). Lisätieto metsien suojelusta ja kokonaisvaltaisempi tieto metsäekosysteemeistä kiinnostivat myös metsänomistajia (kuva 6). Tietoa haluttiin myös metsänhoidon tuista sekä metsien, soiden ja pienvesien ennallistamisesta (kuva 6).

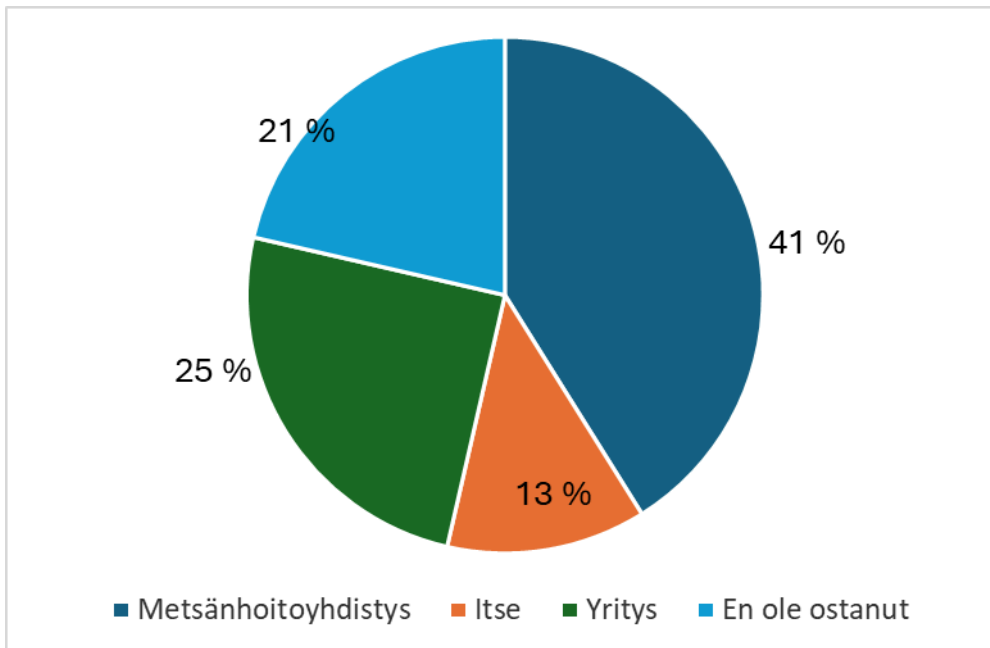

Kuva 6. Vastausten lukumäärä kysymykseen: ”Mistä haluaisit saada lisätietoa?”

Vapaaehtoisten luontokartoittajien palveluita metsäpalstojensa luontoarvojen selvittämiseen olisi halukas käyttämään 41 % vastanneista metsänomistajista.

Metsänomistajien saama palvelu

Eniten metsänhoitopalveluita metsänomistajat olivat hankkineet metsänhoitoyhdistyksiltä 41 %. Neljännnes oli ostanut palveluita erilaisilta yrityksiltä, 21 % ei ollut ostanut palveluita ja 13 % oli tehnyt itse metsänhoitotyöt (kuva 7).

Kuva 7. Metsänomistajien hankkimat metsänhoitopalvelut eri palveluntarjoajilta.

Puolelta metsänomistajista metsäneuvoja oli kysynyt omistajan tavoitteita metsän suhteen. Luontoarvoja lisääviä metsänhoitoratkaisuja oli esitetty 40 %:lle vastaajista ja jatkuvapeitteistä metsänkasvatusta 28 prosentille vastaajista.

Melkein puolet, 49 %, vastaajista oli tyytyväisiä saamiinsa metsänhoidon palveluihin. 23 % oli osittain tyytyväisiä, osittain ei ja 28 % eivät olleet tyytyväisiä saamiinsa palveluihin.

Kiitos vastaajille

Kiitämme kaikkia kyselyyn vastanneita. Arvoimme kaikkien vastanneiden kesken Suomen luonnonsuojeluliiton upean luontokalenterin ja se matkasi Karstulaan.

Sirkka Heinimaa / metsävastaava
Suomen luonnonsuojeluliiton Keski-Suomen piiri